

GASFÖRENINGEN

Dnr 60-07-1248

Hans Åkesson
08-692 18 50
hans.akesson@gasforeningen.se

Energimyndigheten
Avd. för hållbar energianvändning
Enheten för energi och samhälle
Box 310
631 04 ESKILSTUNA

Ansvar och roller för en trygg energiförsörjning

Svenska Gasföreningen, intresseorganisation för energigas, har beretts tillfälle att ge synpunkter på rubricerade remiss och avger följande svar.

Sammanfattning

- Föreningen uppskattar Energimyndighetens rapport som ger en god övergripande beskrivning av ansvar för energiförsörjningen i Sverige och de roller olika myndighetsaktörer och marknadens aktörer har.
- Vi anser att det fortfarande finns vissa otydligheter i rollfördelningen på naturgasmarknaden för att uppfylla tredje inre marknadspaketet och för att säkerställa en trygg gasförsörjning.
- När ni beskriver myndigheternas roller blir det otydligt av naturliga skäl för det är otydligt vem som ansvarar för vad. Svenska Kraftnät har, som vi tolkar det, inget mandat att ta ansvar utöver det som ligger inom ramen för systemansvaret.
- Vi ställer oss frågande inför slutsatserna beträffande säkerhetsansvar och föreskrifter om reparationsarbeten.
- Myndigheterna skall bara samråda med er om det är möjligt medan vi anser det mycket viktigt att samråd alltid sker med den som är huvudansvarig för försörjningstryggheten.

Allmänt

Rapporten är ett omfattande dokument som redovisar vad som gäller enligt lagar, förordningar, regleringsbrev mm. Svenska Gasföreningens bedömning är att rapporten på ett bra sätt beskriver vad som gäller beträffande roller och ansvar vad avser de delar som berör vår bransch.

Vi har några påpekanden och kommentarer där vi tycker att det krävs kompletteringar och förtydliganden. Vi tar även tillfället i akt att kommentera brister på samordning och oklara roller mellan myndigheterna.

Myndigheten slår i missivbrevet till analysen fast att ”En tydlig och känd rollfördelning gör det lättare för var och en att ta det egna ansvaret samt att ha rimliga krav på andra. Vår samlade förmåga att agera tillsammans förbättras. Därmed skapas också förutsättningar för en tillräckligt trygg energiförsörjning.” Detta ställningstagande stödjer vi helt och hållet. Analysen ger sedan en rad exempel på att rollfördelningen inte alls är tydlig idag, men föreslår inte tillräckliga åtgärder som ökar tydligheten.

Aktörsroller

Följande synpunkter gäller avsnittet om naturgasförsörjningen, avsnitt 6.4.6.

För gas finns idag i huvudsak följande aktörer i olika roller:

Energimyndigheten
Anläggningsinnehavare
Svenska Kraftnät
Energimarknadsinspektionen
Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap
Gashandlare
Kunder

Er analys visar på överlapp mellan Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen, bl.a. vad gäller ansvaret för årliga rapporter om försörjningstrygghet och föreslår att endast en myndighet bör ha detta ansvar. Samma problem finns även i gränssnittet mellan den systemansvariga myndigheten Svenska kraftnät och anläggningsägarna, vilket analysen förbiser. Svenska Kraftnät har, till skillnad mot situationen för elnätet, varken ägarskap eller annan rådighet över det svenska gasnätet. Svenska Kraftnät kan därför endast ta sitt ansvar gällande försörjningstrygghet indirekt genom att föreskriva eller beordra åtgärder som utförs av anläggningsägarna. Denna omväg skapar i sig onödig otydlighet gällande vem som har ansvaret. Genom att Svenska Kraftnät dessutom saknar möjlighet att bedöma konsekvenser av sina åtgärder riskeras ytterligare ineffektivitet. Vi förordar därför att Energimyndigheten ges befogenheter att förelägga anläggningsinnehavare åtgärder som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen. Energimyndigheten bör i sin roll utöva tillsyn över att åtgärderna vidtas och är tillfyllest.

Det analysen pekar på om oklarheter vad gäller hur myndigheter skall samråda och skriva rapporter är ju en konsekvens av oklara roller. Man kan sannolikt förvänta sig att de oklara rollerna leder till avsevärt allvarigare konsekvenser om en försörjningsstörning skulle uppstå. Möjligen kan tredje paketet och förslaget till försörjningstrygghetsförordning för naturgas förbättra situationen med oklara roller, detta utvecklas nedan.

Tredje paketet och förslaget till försörjningstrygghetsförordning för naturgas

När det gäller naturgasen kan man förutsätta att rollerna mellan myndigheter och mellan myndigheter och aktörer kan komma att ändras till följd av:

- genomförandet av det tredje inre marknadspaketet för el- och naturgas, samt
- förslaget till trygghetsförordningen som nu förhandlas inom EU.

Den tolkning som vi gör av det tredje inre marknadspaketet, och även NELGA utredningens nuvarande tolkning, är att ägandet (förfoganderätten) och systemansvaret för transmissionssystemet skall ligga på en och samma aktör, en TSO. I dag ligger ägandet på Swedegas och EON och systemansvaret på Svenska Kraftnät.

Blir lösningen att ägandet och systemansvaret förs samman till en aktör (statlig eller privat) blir rollerna avsevärt tydligare. Väljs lösningen med en privat TSO kan Energimyndigheten lägga det operativa ansvaret på den privata aktören, som genom sitt ägande och systemansvar ges möjlighet att ta ett operativt ansvar. Väljs lösningen med en statlig TSO blir situationen möjligen lite oklarare beträffande vilken roll denne respektive Energimyndigheten skall ha.

Enligt försörjningstrygghetsförordningen skall en "behörig myndighet" utses som skall ha huvudansvaret för försörjningstryggheten. Vi tolkar förslaget som att den myndigheten skall ha en betydligt mer operativ roll än vad Energimyndigheten har haft i de här frågorna. Myndighetens roll och aktörernas roller blir avsevärt klarare när den behöriga myndigheten utsetts. Vi förespråkar att Energimyndigheten skall vara denna myndighet. Vi finner det mindre lämpligt att detta ansvar läggs på den systemansvarige ägaren (TSO) även om denne skulle vara en annan myndighet.

Säkerhetsansvar och föreskrifter om reparationsarbeten

I er analys föreslås att Svenska Kraftnät skall utses till säkerhetsmyndighet för naturgas. Vi har inte helt klart för oss vilka uppgifter som skall ligga på den säkerhetsmyndighet som föreslås. Vår klara uppfattning är att säkerhetsfrågor regleras av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) som både utfärdar föreskrifter och är tillsynsmyndighet inom naturgasområdet. Vi ser inte att det finns någon anledning att ha en annan säkerhetsmyndighet gällande åtgärder som vidtas av försörjningstrygghetsskäl.

Ett exempel på oklara roller är att Svenska Kraftnät även skall meddela föreskrifter om reparationsarbeten och fysiska skyddsåtgärder i naturgasledningar och lagrings- och förgasningsanläggningar. Att Svenska Kraftnät har den rollen för el-anläggningar är som vi tolkar det en följd av att de äger sådana anläggningar och därigenom har kompetens och kunskap inom området. Att de skall bygga upp motsvarande kunskap om naturgasanläggningar ser vi inte som den mest ekonomiska och effektivaste lösningen.

Övriga kommentarer och detaljsynpunkter

sidan 10,

Är ”tankesmedja” lämpligt ordval om en roll för en myndighet?

sidan 11,

Energimyndighetens instruktion anger att ”verka för att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi”. Vår tolkning är att det är just när det gäller de kortsiktiga försörjningsfrågorna

som det är viktigt med en ansvarig myndighet som analyserar och planerar, det vill säga en ”behörig myndighet” enligt förslaget till försörjningstrygghetsförordning för naturgas som nämns ovan. Vad som avses med kort sikt skulle behöva definieras.

Sidan 13,

Det kanske är underförstått med er skrivning men vi vill förtydliga att aktörernas legala ansvar är att leverera naturgas så länge detta är möjligt. De har inget legalt ansvar att förse kunden med t.ex. alternativ uppvärmning i en krissituation. Däremot kommer de säkert av kommersiella skäl att på olika sätt bidra till att hjälpa sina kunder i en situation med försörjningsstörning.

Andra punktsatsen: Vid behov gäller inte för naturgasen, eftersom det finns det ett legalt krav på myndigheten att ta fram en nationell strategi.

När ni beskriver myndigheternas roller blir det otydligt av naturliga skäl, för det är otydligt vem som ansvarar för vad. Svenska Kraftnät har som vi tolkar det inget mandat att ta ansvar utöver det som ligger inom ramen för systemansvaret.

Myndigheterna skall bara samråda med er om det är möjligt. Vi anser att det är angeläget att samråd mellan den ansvarige myndigheten och övriga myndigheter alltid sker för att undvika att viktiga frågor hamnar mellan stolarna. Generellt upplever vi att det är otydligt beskrivit vad som skall tas fram i samråd respektive efter samråd.

Sidan 16,

Handlare och råvarubörser nämns som en del av marknaden men finns inte med i figuren överst på sidan.

Sidan 18,

Enligt gaslagen är det enbart konsumenter d.v.s. enskilda kunder som skyddas speciellt av marknadens aktörer, inte hushåll i fastigheter som ägs av näringsidkare som fastighetsbolag, bostadsrättsföreningar och liknande

Ställs inte det ni kallar funktionskrav i naturgaslagen utan enbart i förordningen?
Är strategin fortfarande bara ett förslag?

Stockholm 2010-01-04

Anders Mathiasson
VD Svenska Gasföreningen

Hans Åkesson
Marknad och kommunikation
Naturgas